

Діючі нормативно-правові акти державного рівня дозволяють професійно-технічним навчальним закладам упроваджувати дистанційні технології самостійно за умови регламентації їхнього використання внутрішніми нормативними документами.

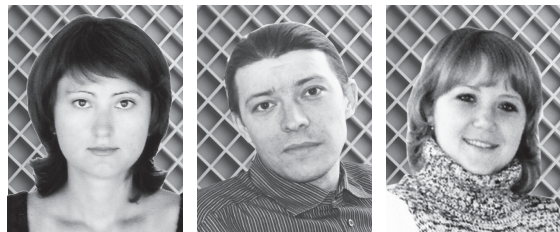
ЛІТЕРАТУРА

1. Інформаційна записка про стан ринку праці в січні-листопаді 2011 року. – Режим доступу: <http://www.dcz.gov.ua>
2. Закон України «Про Національну програму інформатизації» від 4 лютого 1998 року № 74/98-ВР. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
3. Постанова Верховної Ради України «Про затвердження Завдань Національної програми інформатизації на 2006–2008 роки» від 4 листопада 2005 р. № 3075-IV. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної програми «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці» на 2006–2010 роки» від 7 грудня 2005 р. № 1153. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
5. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні / Затверджено Постановою Міністерства освіти і науки України від 20.12.2000 р. – Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua>
6. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» від 21.01.2004 №40. – Режим доступу: <http://search.ukr.net>
7. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Програми розвитку системи дистанційного навчання на 2004–2006 роки» від 23.09.2003 № 1494. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
8. <http://iuf.ntu-kpi.kiev.ua/>
9. <http://uiite.kpi.ua/>
10. <http://onat.edu.ua/>
11. <http://www.udl.org.ua/ua/index.htm>

12. <http://dl.kpi.kharkov.ua/>
13. <http://www.ipe.poltava.ua/>
14. <http://ipo.donntu.edu.ua/dist/index-u.html>
15. <http://kimi.kiev.ua/business/distant/>
16. Кухаренко В.М. Аналіз законодавства про дистанційну освіту в Україні / В.М. Кухаренко, В.М. Петрук // Українознавство. – 2009. – №4. – С. 155–164.
17. Рішення наради-семінару з питань нормативного забезпечення дистанційної форми навчання від 21.10.2010 р. – Режим доступу: <http://ipo.kpi.ua/ua/distance/decision.html>
18. Закон України «Про професійно-технічну освіту» від 10.02.1998 № 103/98-ВР із змінами. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
19. Постанова Кабінету Міністрів України «Про ліцензування діяльності з надання освітніх послуг» від 08.08.07 р. № 1019. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
20. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про документи для проведення ліцензування» від 21.01.2009 № 30. – Режим доступу: <http://search.ukr.net>
21. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про організацію навчально-виробничого процесу у професійно-технічних навчальних закладах» від 30.05.2006 № 419. – Режим доступу: <http://search.ukr.net>
22. Наказ Державного комітету України з нагляду за охороною праці «Про затвердження Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці та Переліку робіт з підвищеною небезпекою» від 26.01.2005 № 15. – Режим доступу: <http://search.ukr.net>
23. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про професійно-технічний навчальний заклад» від 5 серпня 1998 р. № 1240. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
24. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про ступеневу професійно-технічну освіту» від 3 червня 1999 р. № 956. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
25. <http://www.ub.com.ua/>
26. <http://vmvpu.vn.ua/index.php>

УДК 001.89:63

ІНФОРМАЦІЙНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА КРИМУ

Ю.А. Вілкова,
С.А. Прасолов,
О.О. Борисенко

Постановка проблеми. Україна відроджує нині агропромислове виробництво на якісно новій, ринковій основі. Проте існуюча система поширення сільськогосподарських знань, упровадження наукових розробок, передових технологій, підвищення кваліфікації сільськогосподарських

виробників не відповідає новим виробничим відносинам. Деякі заходи щодо вдосконалення технології науково-інформаційної підтримки АПК України реалізуються, але є підстави стверджувати, що до завершення цього процесу ще далеко.

Аналіз останніх досліджень. Питання розви-

тку консультаційної діяльності в аграрній сфері економіки висвітлюються в працях П.Т. Саблука, М.Ф. Кропивка, І.М. Криворучко, О.М. Бородіної, В.В. Юрчишина, М.Й. Маліка, О.В. Ульяновченка, Л.В. Доценко, В.О. Користильова, В.М. Кошелева й інших учених, проте залишається недостатньо вирішеною проблема функціонування інформаційно-консультаційного забезпечення в системі управління сільськогосподарських підприємств на рівні окремого регіону.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Упровадження інновацій в агропромисловому комплексі відбувається дуже повільно: статистика свідчить, що лише близько 10% агроформувань застосовують новітні агротехнології світового рівня, а в переважній більшості суб'єктів господарювання аграрного сектору економіки України на полях і фермах домінують витратні технології. Так, витрати пального на 1 га сільськогосподарських угідь перевищують аналогічні в розвинутих країнах Заходу вдвічі-втричі. Близько третини сільськогосподарських підприємств збиткові [1].

У зв'язку зі становищем, яке склалося, для підвищення ефективності господарювання слід посилити зв'язки між науковими установами, керівниками і спеціалістами агроформувань, фермерами, приватними сільськими господарями.

Мета статті – узагальнення основних напрямів розвитку інформаційно-консультаційного забезпечення АПК в АР Крим і надання науково-консультаційних та інформаційно-маркетингових послуг агроформуванням і сільському населенню.

Виклад основного матеріалу дослідження. Системи інформаційної підтримки суб'єктів аграрного ринку, які функціонують в Автономній Республіці Крим, не дають належного ефекту. У багатьох випадках вони не мають державної спрямованості, не надають комплексного обслуговування товаровиробників і не забезпечують інтереси зацікавлених споживачів. Не розвинуто системи збирання, обробки, зберігання науково-технічної і комерційної інформації, а також забезпечення доступу до неї як для товаровиробників, так і для органів влади. Це призводить до збереження негативних тенденцій у справі розвитку аграрного ринку й витіснення національних товаровиробників з нього [4].

Існуюча система розповсюдження науково-технічної інформації, упровадження наукових розробок і передових технологій не відповідає новим виробничим відносинам. Аналіз світового досвіду показав, що технологічні аспекти системи інформаційно-консультаційного забезпечення

базуються на трьох рівнях. Для забезпечення розвитку системи науково-консультаційної підтримки агроформувань і сільського населення на кожному рівні структурна організація виконує окремі функції [2].

Так, *на обласному рівні* обласне управління сільського господарства є провідником державної політики з розвитку науково-технічного прогресу й координаційним центром з узгодження діяльності інформаційно-консультаційних служб і структур області.

На регіональному рівні – підрозділ науково-дослідної установи, вищого навчального закладу, окрема науково-впроваджувальна організація поширюють свою діяльність на райони області.

На місцевому рівні – районне управління сільського господарства, науково-виробнича фірма розповсюджують серед товаровиробників ринкову, науково-технічну інформацію і надають практичну допомогу виробникам сільськогосподарської продукції як своїми силами, так і з залученням спеціалістів регіональних інформаційно-консультаційних підрозділів для проведення науково-освітніх заходів, реалізації організаційно-господарських і технологічних проектів.

Така трирівнева система науково-консультаційної підтримки в цілому створює передумови для ефективної діяльності кожного її рівня шляхом інформаційного обміну.

З метою поліпшення діяльності системи наукового забезпечення агропромислового виробництва АР Крим, як і інших областей України, підвищення рівня інноваційних перетворень в аграрному секторі економіки, посилення дієвого впливу аграрної науки на конкурентоспроможність галузей сільського господарства в кожному регіоні України створено центри наукового забезпечення агропромислового виробництва. Науково-дослідними установами НААНУ щорічно завершується близько 800 наукових розробок. Доведення цих розробок до рівня інновацій, адаптація їх до ґрунтово-кліматичних умов і просування наукової продукції на ринок інновацій в регіонах України і є завданнями регіональних центрів наукового забезпечення АПВ.

Функцію інформаційно-консультаційного забезпечення агропромислового виробництва АР Крим виконує Центр наукового забезпечення з Інститутом сільського господарства Криму НААН (головна установа) і з 11 установами, між якими чітко розділені функції.

Центром дорадчої служби АПВ АРК є Міністерство аграрної політики Криму, яким розробляється стратегія розвитку мережі сільсько-

господарських дорадчих служб усіх рівнів. Нині працює дорадча служба «Кримський державний аграрний навчально-консультаційний центр», яка входить до Реєстру сільськогосподарських дорадчих служб, а працівники служби зараховуються до Реєстру сільськогосподарських дорадників і експертів-дорадників.

Надання науково-консультаційних і інформаційно-маркетингових послуг агроформуванням і сільському населенню в освоєнні методів прибуткового господарювання в умовах ринкової економіки доцільно здійснювати наочно через організацію і проведення виставок, ярмарок, днів поля, семінарів, круглих столів, науково-практичних конференцій, у тому числі за участю міжнародних спеціалістів, виготовлення методичних рекомендацій, виступи по радіо, на телебаченні, за залучення ЗМІ.

Окремі елементи інформаційно-консультаційного забезпечення з технологічних питань мають місце в комерційних структурах, що займаються постачанням насіння, мінеральних добрив і засобів захисту рослин. Майже всі потужні компанії, які спеціалізуються на такій діяльності, мають у своїй структурі підрозділи, що надають консультації з особливостей практичного застосування власної продукції. Однак через об'єктивні причини така консультаційна допомога має досить упереджений характер і спрямована передусім на рекламу власної продукції. Серед таких компаній: ПАО «Червона зірка»; ООО «Хімагромаркетинг»; Сенгента; ТОВ «Кримсемпрот» і ін. [3].

Сфера регіональної сільськогосподарської преси, яка є вкрай необхідною дрібнотоварним сільськогосподарським виробникам, розвинута дуже слабо. В АР Крим видається лише одна газета «Агромир. Проблемы и решения» за підтримки Міністерства аграрної політики Автономної Республіки Крим. Для багатьох сільськогосподарських підприємств брак регіональної аграрної компенсується загальнодержавною і столичною пресою.

За результатами завершених науково-дослідних робіт, які сприяли отриманню високого економічного ефекту, після їхньої апробації у виробничих умовах створюється банк наукових розробок (інновацій), рекомендованих для освоєння в АПВ. Це системи землеробства, ресурсозберігаючі технології вирощування окремих сільськогосподарських культур стосовно ґрунтово-кліматичних

умов, адаптовані до зони нові сорти й гібриди сільськогосподарських культур, прогресивні системи кормовиробництва, заготівлі, зберігання й ефективного використання кормів, консолідації існуючих порід, типів, ліній сільськогосподарських тварин і підвищення їхньої продуктивності, засоби механізації виробничих процесів у землеробстві, рослинництві і тваринництві.

В Інституті сільського господарства Криму НААН працює дорадча служба, працівники якої надають консультаційні послуги з різних питань сільськогосподарського виробництва в самому інституті, у районах республіки.

Інститут сільського господарства Криму здійснював у 2011 р. науково-консультаційне забезпечення сільгосптоваровиробників районів АР Крим шляхом надання рекомендацій щодо проведення основних сільськогосподарських робіт, виступів на районних нарадах, виїздів для обстеження полів з наданням конкретних пропозицій стосовно догляду за посівами.

Висновки

Будь-яке інформаційно-консультаційне формування для забезпечення позитивного ефекту своєї роботи має враховувати реальні потреби селян-аграріїв і сільських товаровиробників на ринку послуг. Відслідковування і аналіз попиту і пропозицій на консультаційні послуги дасть змогу визначити потреби щодо удосконалення процесу надання і поліпшення їхньої якості.

Наш досвід і досвід зарубіжних країн указує на необхідність створення системи науково-консультаційного обслуговування у складі державних і підприємницьких формувань із віднесенням їхніх послуг до категорії товару.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Зубець М.В.* Інноваційно-випереджувальна модель якісного розвитку агропромислового виробництва / М.В. Зубець, П.Т. Саблук, С.О. Тивончук // Економіка АПК. – 2008. – № 12. – С. 3–8.
2. Організація інформаційно-консультаційного забезпечення АПК України / П.Т. Саблук, Б.К. Скірта, В.М. Скупий та ін.; За ред. П.Т. Саблука. – К.: ІАЕ УААН, 2003. – 439 с.
3. *Соловійов, І.О.* Формування системи маркетингу в аграрній сфері економіки / І.О. Соловійов // Економіка АПК: Міжнародний науково-виробничий журнал. – 2006. – № 2. – С. 103.
4. *Плакса Ю.В.* Функціонування та розвиток інформаційно-консультаційних формувань в аграрному секторі економіки: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук. – ПФ «Кримський агротехнологічний університет» Національного аграрного університету, 2009.